

Imarisai

Ukioq naagujoq.....	2
MIPI nutamik sulisortaarpoq.....	3
Suna Iluqutaa-sinnaava? 2008.....	4
Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut sullinneqarnerat.....	5
Meeqqat inuusuttullu pillugit sammisallit marluk Peqatigiiffik Nanu.....	10
Meeqqat aliasuuteqartut.....	11
Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit inassuteqaatit.....	13
Apeqqutit tallimat.....	14
Katuami MIPI takutitsivoq.....	16
MIPIp qarasaasiakkut nittartagaa.....	16
MIPI Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinneranni.....	17

Normumi uani atuarsinnaasatit

Atuarsinnaasavit ilaagaat ukiup ingerlanerani MIPI-mi pisimasut allaaserineqarnerat – allaaserinnittoq siulersuisuni siulittaasoq Naaja Nathanielsen. Qupperit aappaanni taanna atuarneqarsinnaavoq.

2

Qupperneq 5-mi atuarsinnaavat Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut sullinneqarnerat, allaaserinnittoq Hanne Larsson, Dronning Ingridip Napparsimavissuani eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortotami eqqarsartaatsimik ilisimasallit qullersaat.

5

Ukioq naagujoq

MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfimmi

Allattoq:

Siulersuisuni siulittaasoq
Naaja H. Nathanielsen

Ukioq manna nutaarsiassanut kingullernut tikilluarit. Qujanartu soqutiginnikkavit.

Ukioq 2008 MIPI-mut ataatsimiinnernik allaffissornikkullu ulapinnernik imaqsarimavoq. Ukiup sisamararterutai siulliit pingasut MIPI-p allattoqarfiani atorfiit tamarmik inuttaqarsimangillat. Piffissami tassani Lona Lynge, aammalu ilinniar-toq ikiorti Avijâja Absalonsen, kisimiillutik MIPI-mi sulisimapput – naak ilaannikkut mersernartorsiortaraluartuk suliaat sulerusus-siiallu siulersuisuni assorsuaq nuannaarutigaaavut.

Oktobarip 13-ianni Maliina Abelsen atorfinippoq taamaalil-lutalu atorfiit tamaasa Inuttaqartilerpavut. Maliina allattoqarfimmut

ilaallualereersimaavoq aam-malu suliaasaatigut piginnaasai tunniussaalu iluaqutigilereer-pavut.

MIPI-mi sulisoqarnikkut taama inissimasoqaraluartoq ataatsimiinnerni arlalinni MIPI peqataasinnaasarsimavoq taamaalillunilu aamma kalaallit meeqqat pillugit ilisimasanik nunami maani nunanilu allani siaruarterepeqataasinnaasimalluni

Meeqqanik naalliutsitsisarneq sumiginnaasarnerlu akiorniarlugit Avannarliit Peqatigiiffiata aaqajissugaanik ataatsimiinnermi maajimi Islandimi ingerlanneqartumi peqataasimaneq immikkut taaneqarsinnaavoq. Ataatsimiinnermi Avannarlerni meeqqat atugarisaat pillugit saqqummiussat soqutiginar-tut saqqummiussanut ilaapput. Aggustimi ICASS, International Congress of Arctic Social Sciences, Nuummi ataatsimii-titsivoq. Tassani MIPI arlalinnik saqqummiussaqaarluni peqa-taavoq. Kiisalu Lona Maliinalu novembarimi Københavnimi ataatsimiinnermi peqataapput, tassani sammineqarpoq ilisimasanik timitaliisarneq. Neriuppugut sammisaaq soqutiginar-toq taanna 2009mi nangeqqillugu

sammisaqarsinnaalluta, matumuuna kalaallinut tulluarsarlugu.

Saqqummersitani taaneqarsinnaapput meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut paasissutissat 2007-2008, Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat pillugu atuagaaraq aammalu Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat pillugu nalunaarusiat tullerriiaat 1,2,3 eqikkarnerat aammalu inassuteqaatit.

2007-mi MIPI amerlasuunik saqqummersitsisimavoq. Mamatuma kingunerisimavaa 2008-mi aningaasaateqarfinnut nalunaarusiorner-nut piffissaru-jussuarmik atuisimanerput. MIPI-p ullunnarni ingerlanneqar-neranut aningaasat atugassat ikitsuararsuupput MIPI-llu suliaasa amerlanersaat avataa-nit aningaasalissutit atorlugit suliarineqartarput. Tamannaannarluunniit pissutigalugu

pingaartorujussuuvoq MIPIp allattoqarfiani atorfiit tamarmik inuttaqarnissaat, taamaalilluni suliniutissanut nutaanut aningaasassarsiornissaq piffissaqarfigineqarsinnaammat.

MIPImut sinaakkutissat MIPI-llu siunissaa Inatsisartut upernaakkut taamatullu ukiakkut ataatsimiinneranni oqaluuserineqarsimapput. Inaarutaasumik oqaluuserineqarnissaa suli utaqqivarput, tamannalu pissaaq 2009-mi upernaakkut ataatsimiinnermi. Ataatsimiinnermi qanorluunniit aalajangiisoqassagaluarpas kiisami MIPIp anguniagai sinaakkutissallu pillugit aalajangiisoqarnissaa siulersuisut qilanaaraat – tassami tamanna 2006-imili sulissutigilersimagatsigu. Soorunami neriuppugut MIPIp ilisimasani nutaanik pilersitsisinaanissamut siunertaata nassuiarneqarnissaa Inatsisartut akuersissutigissagaat, aammalu atorfirmik suli ataatsimik MIPIp tunineqarnissaa akuersissutigissagaat.

Siulersuisut 2009-mi pissat qilanaaraat, tassami MIPI suliniutissani annerusunik pilersaaruteqarpoq aammalu soqutiginarturnik arlalinnik saqqummersitsinissani pilersaarutalugu.

MIPI nutaamik sulisortaarpoq

Siulersuisut nuannarutigalugu nalunaarutigissavaat Maliina Abelsenip atorfinitsinneratigut MIPI-mi (Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfimmi) sulisut tamakkeqqimmata.

Maliina Københavni Ilisimatusarfiani innuttaasut inooqatigiinnerup qanoq ingerlatitaanerani ilinniagaqarpoq (sociolog) aammalu "Naalakkersuineq pillugu inooqataanikkullu pissutsinik ilisimatusarnermi" Australiami masterinngorsimalluni. Inuit pisinnaatitaaffii pillugit sinniisuu-titaqarfimmi Genèvemiittumi atorfeqarsimavoq, tassanilu nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiisa suliniutigineqarneranni suleqataasimalluni aammalu nunap inoqqaavisa inuusuttortaanik sungiusaanermi ataqatigiissaarisuusimalluni. Maliina Namminersornerullutik Oqartussat Nunanut allanut pisortaaqarfiani, ukiuni pinga-sungajanni suliffigisimasamini, atorfeqareerluni maannakkut suliffissaminut atorfinippoq.

MIPI pingaarutilinnik suliniuteqartussanngortoq Maliinap atorfinitsinneratigut nukittorsaavigineqarpoq.

Siunissami suliniutissat

Allattoqarfimmi sulisussat tamarmik sulisorilernerisigut suliniutit annertunerusut MIPIp piaarnerpaamik suliaralugit aallartissavai, "Meeqqanik annersaasarneq" suliniuteqarfigineqassaaq aammalu meeqqat inuusuttullu peqqinissaq eqqarsaatigalugu inooqataanikkut assigiinngingitsunik atugaqarnerat pillugu suliniut minnerusoq suliniuteqarfigineqassalluni. Taassuma saniatigut aaqqissuussinermik annerusumik MIPI pilersaaruteqarpoq, tassani sammeneqassalluni timitaliiniarnermi meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasat qanoq ilillutik atorfeqarsinnaanerat.

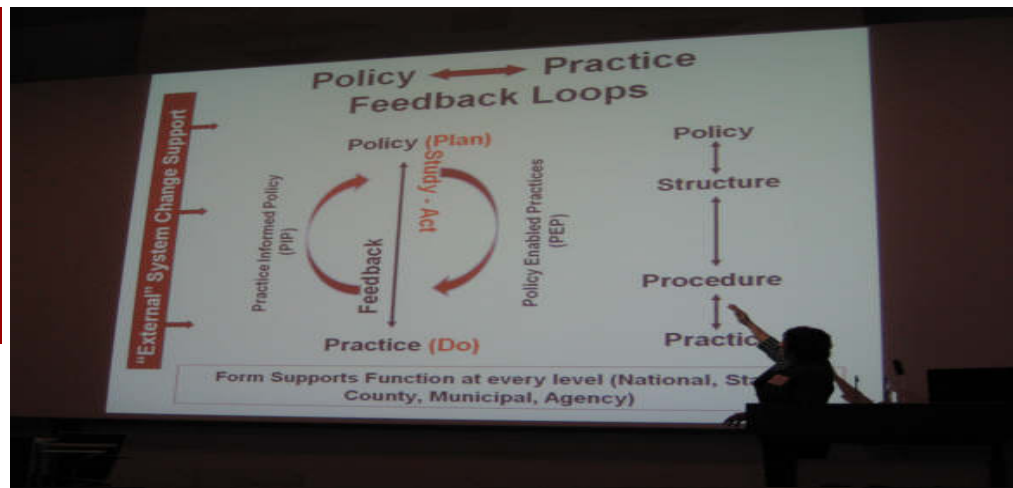
Suna iluaqutaasinnaava? 2008

Paasissutissanik tunngaveqarluartunik politikkikkut sulinermilu anguniakkat timitaliisernerlu pillugit ataatsimiinneq ima qulaqutalik: "Ilisimasanik siaruaasarneq – uiguleriit amerlasuunik immikkoortortalli", aaqqissuisoq SFI Campbell d. 12. november 2008, København.

MIPI mi sulisut Maliina Abelsen aamma Lona Lynge ataatsimiinnermi peqataapput: SFI Campbellsip ataatsimiinnerani "Paasissutissanik tunngaveqarluartunik politikkikkut sulinermilu anguniakkat timitaliisernerlu pillugit ataatsimiinneq ima qulaqutalik: "Ilisimasanik siaruaasarneq – uiguleriit amerlasuunik immikkoortortalli" peqataapput.

Ataatsimiinnerup siunertaa

SFI Campbell *Suna iluaqutaasinnaava*-mut arfineq-aappasaanik aggeqqusivoq – *Paasissutissanik tunngaveqarluartunik politikkikkut sulinermilu anguniakkat timitaliisernerlu pillugit* 2008-mi novembarimi *ataatsimiinneq*. Ukioq manna ataatsimiinnermi sammineqarpoq inooqataanikkut atugarissaarnikkullu pissutsit ilisimatusaatigineqarnerisa sunniutaat, meeqqat inuusuttullu immikkut qitiutinneqarlutik. Qulequtaritinneqarpoq isumaginninnerup iluani ilisimasanik siaruarterisarneq

Ilisimatusarnermi paasisanik qanoq paasinninnermik nassuiaaneq, nuussineq piviusunngortitsinerlu timitaliinernerlu periusit ajornakusoortut amerlasuunik immikkoortortallit atorlugit sulisoqartarpoq.

Isumaginninnerup iluani anguniakkanik iluaqutaasunik piviusunngortissagaanni assigiinngitsunik ilinniagalippassuit aaqqissuulluakkamik pitsaasumillu imminnut attaveqaaqatigiittussapput.

Soorlu ataatsimiinnissaq pillugu quppersakkami ima allas-simasooqartoq:

"Isumaaginninnikut suliniutit sunniutaanik ilisimatusarneq isumaginninnermi sulinermi allannguinissamut tunngavissanik pitsanngorsaa-taavoq. Sunniutit pillugit ilisimatusarnermi misilittakkat paasisat tamaasa ataatsimut kattukkaanni ulluinnarni sulineq ilisimasat sapinngisamik nutaanerpaat atorneqarsinnaapput, suna iluaqutaasinnaava, aammalu suna iluaqutaasinnaangila – tassa ilisimasat taakku inuup nammineq misilittagaqarluni, misilittakkani atorlugit, naliliisinaassutsinilu atorlugit sulineranut tapertaasinnaapput

pingaarutillit.

Allatut oqaatigalugu: "paasissutissanik tunngaveqarluartunik politikkikkut sulinermilu sulineq." MIPI 2009-mi aprilimi isumasioqatigiinnissamik pilersaaruteqarpoq, qulequttamik taamatut ittumik qitiutitsissallu, tassaasumi "Meeqqanik inuusuttunillu sullissinnermi – suna iluaqutaava?"

Ataatsimiinnermut tunngasut aammalu saqqummiussat tamaasa uani:

www.sfi.dk/sw22405.asp

takusinnaavatit.

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut sullinneqarnerat

(all.) Hanne Larsson
Dronning Ingridip Napparsimmavissuani eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortami eqqarsartaatsimik ilisimasallit qullersaat

Meeqqat

Kalaallit Nunaanni eqqarsartaatsikkut napparsimasut meeqqatut taaneqartartut ukioqanngitsuniit 14-it tikillugit ukioqarput.

Meeqqat taakku napparsimmavimmi uninngatinneqaratik pingaartumik meeqqat eqqarsartaasiannik ilisimasalimmit misissorneqartarput katsorsarneqartarlutillu, eqqarsartaatsimik ilisimasalik taanna meeqqat pillugit immikkut ilisimasalimmik pisariaqarfiatigut suleqateqartarpoq, immikkut ilisimasaqarfik pineqartoq tassaavoq Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg Hospitalimiittoq, region Hovedstaden-imi inissisimasoq. Meeqqat eqqarsartaatsikkut nappaataannik immikkut ilisimasalik ukiumut pingasoriarluni Kalaallit Nunaannukartarpoq, Nuummi taamatuttaa q Sinerissami sulisarluni.

Meeqqanik eqqarsartaatsikkut napparsimasunik misissuisoqaraangat meeraq misissorneqartarpoq, eqqarsartaasia misilerarneqartarluni immaqalu aamma timaata peqqissusaa misissorneqartarluni. Suliamut paasisutissat pingaaruteqartut meeqqap angajoqqaavinit, perorsaasunit ilinniartitsisunillu pissarsiarineqartarput.

Paasisutissat tamarmik katersorneqareeraangata meeqqap suna ajoqutigineeraa nalilerneqartarpoq. Nappaataa suussuserneqartarpoq, katsorsaariaaserlu sorleq - tassa nakorsaatiit, eqqarsartaatsikkut pissutsit aammalu perorsaaneq inooqataanikkullu suliniuteqarneq - meeqqap atorfissaqartinneraa aalajangiunneqartarluni.

Angajoqqaat meerarlu suleqatigalugit katsorsaaneq aallartinneqartarpoq, aammalu immikkut suliniuteqarfigineqarnissaq immikkullu neqeroofigineqarnissaq pisariaqaraangat atuarfik, PPR isumaginninnermullu oqartussat saaffigineqartarput.

(nangissaaq)

Meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut ajornartorsiuteqartut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Nuummiittumi, eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortami misissorneqartarput, nappaataat suussuserneqartarluni katsorsarneqartarlutillu.

Paasissutissat annertunerusut

Meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut pillugit paasissutissat annertunerusut eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortamut saaffiginninnikkut pissarsiarineqarsinnaapput. Taassuma saniatigut aamma immersugassaq paasissutissanik allattuivigineqarsinnaasoq qarasaasikkut piniarneqarsinnaavoq, taanna eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortamut inuusuttunik innersuussiniaraanni atorineqarsinnaavoq.

Meeqqat eqqarsartaatsikkut misissugassanngortittartut ajornartorsiuutigisartagaat tassaaneruserput alapernaasernikkut akornusersorneqarneq (ADHD imaluunniit DAMP) aammalu attaveqarniarnikkut akornusersorneqarneq inooqataanermilu akuuniarnikkut akornusersorneqarneq (autisme og Aspergers syndrom).

Taakku ineriartornermut akornuserneqaataapput imaluunniit timikkut sianiuutigullu innarlutaapput katsorsaanikkut iluarsisinnaangisavut, iliuuseqarfigalugit pitsaanerulersissinnaangisavut, nappaatilli ersiutaasa ilaat pitsaanerulersillugit iliuuseqarfigisinnaavavut taamaaliluta nakorsaatit atorlugit katsorsaanikkut ineriartornissap pitsaaneruffissaa qulakkeersinnaallugu aammalu perorsaanikkut pitsaasunik suliuteqarnikkut, paasinninnikkut tapersersuinikkullu ikiorsersinnaallugit.

Meeqqat aamma annilaarnermit eqqugaasut, isummakkut nanertisimasut, piviusorsior-tuunngitsumik qisuariariaasillit, erloqititsisunik eqqarsaatillit aamma pinngitsaalliisummik iliuuseqartinneqartutut misigisut aammalu kiinnakkut eqsartoor-tartut takusarpavut. Nappaatip ersiutaasa taakku ilaat nakorsaatit atorlugit aammalu eqqarsartaatsikkut katsorsaaneq atorlugu katsorsarneqartarput, anniaatit sakkukillisinneqarsinnaallutik, kisiannili nappaatip ersiutai tammavissinneqarsinnaanatik.

Inuusuttunik sullissineq

Kalaallit Nunaanni eqqarsartaatsikkut napparsimasut inuusuttutut taaneqartartut 14-iniit 19-inut ukioqarput.

Inuusuttut misissorneqarnissamik aammalu uninngikkaluarlutik

katsorsarneqarnissamut neqeroofigineqartarput aammalu ulloq unnuarlu uninngatinneqarlutik imaluunniit ulluunerani uninngatinneqarlutik katsorsarneqartarlutik.

Misissuineq meeqqat eqqarsartaatsikkut napparsimasut misissorneqarneratulli ingerlasarpoq, inuusuttulli oqaloqatigineqarneruserput, tassami inuusuttut inatsisit malillugit misissortikkumanerlutik aammalu katsorsartikkumanerlutik namminneq aalajangertussaammassuk. Angajoqqaat ilisimatinneqartussaapput, aammalumi ajornanngikkaangata angajoqqaanik suleqateqarneq pitsaajuaannartuuvoq. Inuusuttulli Sinerissameersugaangata tamanna immikkut ajornakusooruteqartarpoq.

Inuusuttut napparsimmavimmut unitsinneqartartut ajornartorsiuutigisartagaat akulikinnerpaat tassaapput piviusorsior-tuunngitsumik qisuariartaaseqarneq, misigissutsikkut pissusilersornikkullu ajornartorsiuuteqarneq aammalu isummakkut nanertismaneq.

Inuusuttut amerlalaartut imminut toqoriaraluarnersa kingunerisaanik eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortamut attavigineqalersarput. Imminut toqoriarnerup kingunerisaanik tamatigut ikinnerpaamik pingasoriarluni eqqarsartaatsimik ilisimasalimmik oqaloqateqarnissaq neqeroorutigineqartarpoq, oqaloqatigiinnernilu taak-kunani inuusuttut inuunerminni nuanniilliuuteqarnerannut pequtaasinnaasut paasinianeqartarput, paasiniaanermilu paasineqarajupput eqqarsartaatsikkut inooqataanikkullu ajornartorsiuutit isumassornerlugaanerup, imigassamik hashimillu atorerluinerup, aappaqarnikkut aammalu ilinniaga-

qarniarnikkut ajornartorsiuteqarnerup kingunerisaanik inuusuttoq ajornartorsiuteqartoq.

Soorlu meeqqat sullinneqarneratuulli nakorsaatit atorlugit aammalu eqqarsartaatsimik ilisimasalimmik oqaloqateqarnerit atorlugit katsorsaasoqartarpoq, aammalu atuarfimmu/ilinniarfimmu isumaginninnemullu oqartussanut attaveqartoqarsinnaalluni. Taamaaliussagaannili pimasaaqaataavoq inuusuttup tamatumunnga soqutiginnittuunissaa aammalu akuersaarnissaa.

Sunnersuineq aammalu sunnersuisartunik ikiorteqartarneq

Meeqqat, inuusuttut, angajoqqaat suleqatillu eqqarsartaatsikkut nappaatit pillugit paasissutissinneqartarnissaat aammalu meeqqap/inuusuttup ulluinnarni inuunerani ikiorniarlugu namminneq qanoq iliorsinnaanerannik iliitersuunneqartarnissaat eqqarsartaatsikkut naapparsimasunut immikkoortortap pingaartippaa. Tamanna oqaloqatigiinnikkut pisarpoq aammali immikkoortortami attaveqarfinnik ataatsimeeqateqarnikkut pisarluni kiisalu PPR-imut isumaginninnemullu oqartussanut allaganngorlugu oqaaseqaateqarnikkut misissuinerillu nalunaarusiornikkut pisarluni, taakku ikiorsiinialuni iliuseqarnissamut atorneqartussaallutik. Meeraq imaluunniit inuusuttoq pillugu paasissutissanik piniarluni eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortamut saaffiginninniaaraanni meeqqap angajoqqaavi imaluunniit inuusuttoq akuersiteqqaarlugu taamaaliortoqarsinnaavoq.

Susasaqarfiit assigiinngitsut susasaqarfitik akimorlugit suleqatigiinnerat

Eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortap naliginnaasumik suleqatigisartagai ilaatigut makkuupput, sinerissami peqqinnissaqarfinni napparsimaviit peqqissaaviillu, isumaginninnemut ingerlatsiviit, PPR-ip allaffii, pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik aammalu Namminersornersullutik Oqartusarip ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiutai. Pingaartuuvoq assigiinngitsunik susasaqarfillit susasaqarfiit allat neqeroorutaasa suunerannik ilisimasaqarnissaat, aamma meeqqat inuusuttullu katsorsarneqarnissamut tapersorsorneqarnissamullu pisariaqartitaat pillugit suleqatigiillutik ingerlannissaat pingaartuulluni.

Aamma eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortaq ineriartornikkut akornutaasartut aammalu eqqarsartaatsikkut nappaatit pillugit naliginnaasumik sunnersuisarpoq

aammalu eqqarsartaatsikkut misissu-gassanngortitsisinnaaneq nalornissu-tigineqartillugu suleqatinik kinaassutsimik oqaatiginninngikkaluani sunnersuisarluni.

Eqqarsartaatsikkut napparsimasunik sullissisunut innersuussisarneq

Meeqqat 15-it inorlugit ukiullit PPR-imit, isumaginninnemut ingerlatsivimmit peqqinnissaqarfimmillu eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortamut innersuussisinnaapput.

15-inik taakkulu qaangerlugit ukiullit Sinerissami napparsimmavimmi imaluunniit peqqissaavimmi aammalu Nuummi nakorsiartarfimmi nakorsamit innersuunneqassapput.

Meeqqanik sullissinermi sullinneqarnissamut utaqqisoqartarpoq, tamannali inuusuttunut atuutinnigilaq.

Innersuussilluni saaffiginninniaaraanni eqqarsartaatsikkut nappaateqarsorininnermut ilisarnaatitut ilmagisat nappaammut ersiutitut ajornartorsiutitullu isigisat pillugit paasissutissat ilanngulugit nassiunneqassapput, aammalu sapinngisamik meeqqap inuusuttullu peroriartornera, ineriartornera maanakkorpiarlutik atugarisai pillugit paasissutissat nassiunneqassallutik.

Eqqarsartaatsikkut napparsimasunik sullissinerup iluani eqqarsartaatsimik ilisimasalittut nammineerlunga sulininni misilittakkakka

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut sullinneqarnerani eqqarsartaatsimik ilisimasalittut unammillernartut pingaarnertit marluk misigisimavakka.

Sulleq tassaavoq sumik ilinniagaqarneq sumilu suliffeqarneq apeqqutaatinnagit sulissuteqarniarluni suleqatigiinneq, aappaa tassaalluni susasaqarfiit assigiinngitsut susasaqarfitik akimorlugit sulissuteqarniarluni suleqatigiinnerat.

Sumik ilinniagaqarneq sumilu suliffeqarneq apeqqutaatinnagit meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut

nappaataat pillugit immikkut ilinniagalimmik suleqateqarneq imminut ungasilluni aammalu pillattaaginnarluni suleqatigiinnikkut ingerlavoq. Eqqarsartaatsimik ilisimasalik immikkut ilisimasalimmik toqqaannartumik suleqateqarnani misissuisussaavoq, nappaammik suussusersiissalluni aammalu meeqqat eqqarsartaatsikkut nappaatillit pillugit siunnersuisussalluni. Qujanartumik eqqarsartaatsimik ilisimasalinnik allanik suleqatissaqarpoq, nappaatilli suussusersivinnissaa aammalu pisariaqarfiaigut nakorsaasiinissaa immikkut ilisimasallip isumagisassaraa. Tamanna immikkut ilisimasalip siunnersuisartutut tikeraarneranut atatillugu pisinnaasarpoq imaluunniit misissuinerup inerneru ilisimasallip ungasianiit attavigineqarluni nappaammik suussusersitinneratigut aammalu siunnersuineratigut ilitsersuineratigullu.

Tamatuma kingunerisarpaa eqqarsartaatsimik ilisimasalittut sulinerup kiserliornartuusarnera, aamma tamatuma kingunerisarpaa sumik ilinniagaqarneq sumilu suliffeqarneq apeqqutatinnagit eqqarsaatersoqatissaqannginneq, taamaaliornikkummi meeqqat ataasiakkaat sullinneqarnerisa pitsaassussaa qaffassinnaagaluarpoq aammalu eqqarsartaatsimik ilisimasallit ataatsimut isigalugu piginnaasatigut ineriartornissaanut iluaqutaassagaluarluni.

Tamanna tunuliaqutaralugu eqqarsartaatsikkut napparsimasunut immikkoortortap

**Dronning Ingridip
Napparsimmavissua
ni Eqqarsartaatsikkut
napparsimasunut
immikkoortortaq
pillugu [uani](#)
annertunerusumik
paasisaqarsinnavutit**

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik siunnersorsimavaa inassimallugulu meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut ukioqanngitsuniit 18-inut ukiullit immikkut suliniuteqarfialugit meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut nappaataammik immikkut ilinniagalimmik atorfinitsinninissaa anguniarlugu atorfirmik pilersiteqqullugu aammalu eqqarsartaatsimik ilisimasalittut atorfiit marluk pilerseqqullugit.

Susassaqarfiit assigiinngitsut susassaqarfitik akimorlugit suleqatigiittarnerat amerlanerit takorluugaanniit pingaaruteqarnerulluinnarpoq. Tassami misissortinneq aammalu nappaatip suuneranik paasinninneq ajunngikkaluvaqaat, kisiannili ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinermut naapertuuttumik ikiorneqarnissaa pingaarnerpaalluni. Nunami taama inukitsigisumi tamanna unammilligassarujussuavoq. Aningaasatigut killilinnik atugassaqarneq piarlunartumik isiginiarneqalersarput, kisiannili nunami taama inukitsigisumi – taassumalu qaavatigut nunarujussuarmi taama akuttutigisumik inoqarfeqartumi – meeqqat inuusuttullu assigiiaanik nappaatilli amerlavallaanngillat, tassungalu ilaalluni nappaatit assigiinngitsut atasiakkaat pillugit perorsaanermik suliaqartussanik naammattunik immikkut ilisimasaqartussanik ilinniartitsiniarneq ajornakusoorluinnarluni, tassa meeqqat assigiimmik nappaatillit pisariaqartitalillu ataatsimut kattullugit sullisissanngikkaanni.

Tamatuma kingunerisarpaa meeqqat assigiinngitsunik nappaatillit ataatsimoortillugit ilinniartinneqartarnerat, naak ataatsimoorangaamik ingerlalluartanngikkaluartut aammalu neqeroortunik assigiinngitsunik neqeroorfigineqarnissartik pisariaqartikkaluarlugu, amerlasuutigullu ilinniagaqanngitsunit imaluunniit immikkut ilinniagaqanngitsunit ilinniartinneqartarlutik allatullu perorsaanerup tungaatigut sullinneqartarlutik.

Tulluurtumillu neqeroorfigineqatuaaraangamik angerlarsimaffimminnit ungasissumiittumi neqeroorfigineqartarlutik tamatumalu kingunerisarlu allamut nuunneq ilaqqutanillu avissaarneq.

Pissutsit taakku ilarpasui pissutsit atugassatut taarusuppakka ajornartorsiutitullu taarusunnagit, kisiannili suliniuteqarnissat pillugit siunnersuisoqarnialeraangat eqqarsartaatsikkut napparsimasunik sullissisumut ajornakusooritsisarput. Ilaannikkut imminut tusaalluni nuannertanngilaq nalunagu suliniutissatut siunnersuut piviusunngorsinnaanngitsaq. Sulisullu meeqqanik perorsaanikkut suliniuteqartussat ajornakusoorunik suliassinneqartarput.

Minnerunngitsumillu ikiorsiiniutinik aaqqissuussinermik piviusorsortumik naammaginantunillu nassaarniarneq qinikkanut unammillernartuuvoq ilutigisaanillu aningaasatigut sulisussanillu ilinniartitsinissamut tunngasortai aamma taamaallutik.

Peqqissaarluni mississuissagaanni misissuinermit atortut kalaallinik misissuinermit atortariaqartarnerat eqqarsartaatsimik ilisimasalimmut unammillernartuuvoq, misissuinermit atortussiat taakku danskit oqaasii inooriaasi allu tunngavigalugit suli aapput.

Eqqarsartaatsikkut ineriartornermik inuup silassorissusia inuttullu kinaassusia iluaqutigalugit qanoq issusersiuinermi inooriaatsip qanoq ittuunera eqqarsartaatsimik nappaatit qanoq ittuuneranninngaanniit apeqqu-taanerujussuuvoq, taamaattumik misissuinerup inernerit eqqarsartaatsikkut nappaatip suussusersineranninngaanniit nalorninartoqarnerujussuupput.

Misilittagarilersimasakkali tunngavigalugit kalaallit eqqarsariaasaat silarsuarmillu paasinnittaasiat paasiuminartinnerulersimavara, taamaattumillu aamma misissuinerup inernerit sulinissamut tikkuussisinnalersimapput eqaannerusumillu atornissaat ilikkarsimallugu.

Sulinermi aamma innuttaasut ikitsunnguunerat apeqqutaavoq. Innuttaasut inooriaasiat najoq-qutassiallu tamanut atuuttut tunngavigalugit misissuinissamut atortussanik suliqarnissamut aningaasat aporfiupput. Kisianni angusaqangaatsiartoqarsinnaagaluarpoq misissuinermit inernerit pigineqartut aaqqissuulluakkamik katersorsinnaagaanni, taamaallilluni kalaallit inuiaat ilaannut (toqqakkanut) najoqqutassanik tamanut atuuttunik ilitsersuusiortoqarsinnaalluni.

Aammali kalaallit inooriaasiat eqqarsartaatsikkut nappaatip suussusersiniarnerani unammillertitsisarpoq. Anersaanik, aliortukkanik allanillu pisartunik pinngortitat pissusissaannut naapertuutinngitsunik paasinnittaaseq qanga inuusimanermik tunngaveqartoq suli inuppassuarnit atornerarpoq, tassalu paasiuminaatsinneqartut nassuiarneqarniaraangata atornerartarlutik, tamakkulu napparsimatilluni piviusorsiuunngitsumik inissisimanermi takusuusisarnerit aammalu piviusorsiuunngitsunik isummersornerni atornerartarput.

Eqqarsartaatsikkut napparsimasunik sullissinerup iluani sorleq upperisapalaamik sorlerlu nappaammik pissuteqarnerisort immikkoortinneqartariaaqarput, tamanna meeqqanik sullissinermi immikkut ajornakusoortarpoq, tassami taama ukioqartillutik suna takorluugaanersoq sunalu piviusuunersoq immikkoortikkuminaatsittarmasuk.

Danskiulluni eqqarsartaatsimik ilisimasaqartuulluni oqaatsinut inooriaatsimulu tunngasut immikkut unammilligassat eqqartussanngilakka. Soorunami kalaallisut oqalussinnaanani aporfissaqarnarpoq, aammalu tunniussinnaasat pitsaassusaat nalornisiginartarluni, aammali suli aamut tunngasuni nammineq periarfissat killilimillu piginnaasat eqqumaffiginerulernarput aammalu eqqarsartaatsip ineriartorneranik, kukkusumik ineriartornermik, napaatinik katsorsaasarnermillu paasinnissinnaaneq annertusisarluni, taamaattumik ajornartorsioraluarluni taamatut sulisinnaaneq tunissutaavoq nuannaarutissaq.

Sammisartakkat isumaga malillugu aamma eqqarsartaatsimik ilisimasallit eqqarsartaatsikkut napparsimasunik sullisartut allallu kalaaliugaluarlutik unammillernartittagaat qitiutillugit eqqartorniarsimavakka, tassa meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napparsimasut ajornartorsiuutigisarta-gaannut tunngasut, neriuppungalu kalallit amerliartuinnartut sammisap taassuma iluani ilinniagaqalerumaartut, meeqqat inuusuttullu eqqarsartaatsikkut napaatillit sullinneqarneranni suliassanik aallussisinnaanngorlutik.

Meeqqat inuusuttullu pillugit sammisallit marluk

Peqatigiiffik Nanu

Meeqqat inuusuttullu pillugit sammisaqarluni ataatsimiinneq siulleq pivoq oktobarip arfineq-pingajuanni 2008-imi. Ulloq taanna Krissie Winberg meeqqat inuusuttullu pillugit suliniaqatigiiffik Nanu pillugu oqalugiarpoq.

Tunuliaqutaa

Suliniutip tunuliaqutaa oqaluttuaralugu Krissie aallarniivoq. Tamatumunnga tunuliaqutaa-voq meerarpassuit inuusuttorpasullu angerlarsinnaanginnertik pissutigalugu Krissiep caféutaanut, Esmeraldamut orniguttarnerat. Tamatuma kingunerisaanik amerlasoorpassuit atuagassiami atuartartut atuagassiakkut allagaqarlutik qisuariaateqarput, tamannalu Katuami innuttaasunik ataatsimiititsinermik kinguneqarluni. Ataatsimiinnermi tassani suliniaqatigiiffik pilersinneqarpoq siunertaavorlu suliniutinik ingerlareersunik tapersersuinissaq aammalu naamineerluni suliniutinik aallartitsinissaq.

Nanup kissaatigaa meeqqat inuusuttullu sorusunnerlutik namminneq

**Uani Nanu pillugu
paasiniaasinnaavutit**
www.nanuboern.gl

aalajangiisinaanissaat – taamaalliluni naliginnaasumik takusartagaanniit inuueq allanngorniassammat. Nanup ilaqutariit eqqartuukkusunngilai atortussaaniit tunerullugit. Oqaatsit uku najoqqutarineqarput: tikilluaqqusaaneq uummateqarnerlu.

Nanu allaffeqarfeqanngilaq siunissamili allaffeqarfeqalernissani kissaatigalugu.

Suleqatit

Nanup suleqatigai Meeqqat Inuunerissut (Bedre Børneliv) Red Barnet aamma Røde Kors. Red Barnet aamma Røde Kors ataatsimeeqataasarput. Meeqqat Inuunerissut Nanulu ataatsimut kattussinnaasimagaluarput, Meeqqat Inuunerissulli anguniaragaa naalackersuineramik suliaqartunut piumasaqaateqartarnissaq Nanu sulinermini pissutsit atuuttut aallaavigalugit sulivoq – taamaallilunilu pissutsit tamarmik suliniarfigineqarnissaat pisariaqartinneqarmat suliniaqatigiiffiit taakku marluk avissaarlutik sulipput.

Suliniutissat

Nanu soqutiginnittunut juulliararsiortitsisarpoq pisariaqartitsisunullu, tunissutisiassallu Atsap Legelandianit tunniunneqartussaapput.

Suliniutit aallartinniakkat

Atuagassianik atuartartut atuagassiatigut allagaqarnerisa malitsigisaanik suliniaqatigiiffiup Nanup aallartinneqarneranut atatillugu Danmarkimi kalaallinit ilinniartunit qisuariartoqangaatsiarsimavoq, maannalu Danmarkimi immikkoortortaqaqalersimalluni. Suliaasa ilagisimavaat Illum-imi Københavnimiittumi sap.ak. 42-mi 43-milu nioqqutissat *Arctic Cosmetic*-imik nalunaaqutsikkat tunisaanerannit 5,-koruunit tunniussimallugit.

Aamma Søs Fenger suliniummut ilanngussimavoq taavalu Julie Berthelsenilu erinarsuusorsimallutik tuniniarnerani aningaasat Nanumut tapiissutitut nakkartussanngorlugit.

Nummi Nanu Hans Egedesvej 29-mi inimik attartorsimavoq. Tassani ornittagaliornissamut periarfissaqarluni. Ullumikkut taanna ualikkut aammalu unnukkut neriffiup nalaani ammasarpoq, unnuulli sinnera ammasarnani.

Nanu Kalaallit Nunaat tamakkerlugu ornittakkanik pilersitserusuppoq siunissami ungasinnerusumi katsorsaavittut atorineqarsinnaasunik.

Nanu ukiunut tallimanut iliuusissanut pilersaaruteqarpoq suliniutissanik missingersuutinillu imaqartumik – anguniagassat

takku anguniarneqarput.

Nanup pingaartippaa suliniutit, soorlu ornittakkat, ingerlaannarnissaasa qulakkeernissaat, taamaalilluni oqalulussinnartoqaqqinnginniassammat.

Krissie saqqummiussereemat oqallittoqarluarpoq apeqquteqartoqarluarlunilu, apeqqutillu taakku ilaagaat naalakkersuisutiguunngiitsumik suliniaqatigiiffiup Nanutut ittup pisortallu suliffeqarfutaata suleqatigiinnissaannut tunngasut.

Ualeq taanna soqutiginartumik pissarsiffiusumillu ingerlavoq.

Meeqqat aliasuuteqartut

Nutaarsiassat uku saqqummernissaanut tunniussivissaq kingulleq nallertinnagu meeqqat inuusuttullu pillugit MIPI-p ataatsimiititsinissaq angumeraa. 2008-mi ataatsimiinneq kingulleq.

Novembarip 26-anni 2008-mi ataatsimiittoqarpoq. Ataatsimiinnermi Aviaja Rohmann Pedersen "Meeqqat aliasuuteqartut" pillugit saqqummiivoq.

Suleqatigiit pilersinneqarnerisa tunuliaqutaa

Aviaja Rohmann palasiuvoq, suleqatigiilli suliffianut attuumassuteqanngillat. Suleqatigiit pilersinnissaannut isumassarsiaq 2002-mi saqqummerpoq, tassa Aviajap ilinniartuunerata nalaani. Suleqatigiit pilersinneqarnerata tunuliaqutaa tassaavoq Aviajap ikinngutaasa ilaat toqummat taassumalu ernera Aviajamut saaffiginnittuaan-

nalerluni aammalu emerata arnaata sumut saaffiginninnissani nalusarmagu. Aviaja misissuilluni aallartippoq paasillugulu Danmarkimi meeqqat aliasuttut ikiorniarlugik suleqatigeeqartoq. Tamatuma kingorna Danmarkimut pikkorissariarnissaq anguniarlugu aningaasaateqarfinnut qinnuteqaqattaarneq aallartinneqarpoq. Aningaasaateqarfinnut qinnuteqaqattaarnerit nalerorlugit taanna A sii Chemnitz Narupimut kipisuitsumik e-mailikkut allaqattaarpoq – 27-eriarluni e-mailikkut allassimavoq. Aviajap oqarneratuut: "uteriitsuoneq imminut akilersinnaavoq". A sii Chemnitz Narup attaveqarfigineqalermat pisut aallartippit. Aningaasaateqarfinnit aningaasat il.il. figuneqareemata Aviajalulu pikkorissareerami, kajumissuseq naapertorlugu suleqataasussanik Ugeavisikkut suleqatissarsiorpoq. Kajumissuseq naapertorlugu suleqataajumallutik nalunaartunut piumasaqaataavoq annaasaqarneq namminneq misigisimassagaat. Kajumissuseq naapertorlugu suleqataajumalluni Juāna Petrusen nalunaarpoq, sulilulu maannakkut suleqataalluni, taanna meeraallunili angajoqqaaverussimavoq. Kajumissuseq naapertorlugu suleqataasut namminneq aliasunnertik inissereersimasussaavaat, taamaalillutik aliasunnerminnik meeqqanut nuussinnginniassagamik. Suleqatigiinni sulineq tamarmi akissarsiutaanngilaq. Aningaasaateqarfinnit aningaasat pissarsiat naatitanut saffinullu aammalu meeqqat atortussaannut atorneqartarput. Oqaloqatigiinnerit 2006-imi aallartippit, ukiuni sisamani piareersartoqaareersoq. Suleqatigiit suleriaasianni Kræftens Bekæmpelsemi aliasuttut sullittarneranni peruserineqartoq aallavigineqarpoq – meeqqat aliasuuteqartut qarasaasiakkut nittartagaanni annertunerusumik paasiniaasinnaavutit.

Meeqqanik aliasuttunik sullissinerup siunertaa

Meeqqanik aliasuuteqartunik sullissinermi siunertaavoq meeqqat aliasunnerisa aallartinneranni ikiorneqarnissaat, taamaalillutik kingusinnerusukkut ilinniagalinnit sullittariaqalinninniassammata. Manna tikillugu meeqqat marlussuit ilinniagalinnit sullitassanngorlugit ingerlateqqinneqarsimapput.

Sulittat ukioqatigiit arfiliniit aqqanilinnut ukioqarput ilaallu aqqaneq-marlunniit 16-inut ukioqarlutik. Meeqqat mikilluinnartut peqataatinneqannginnerannut pequtaavoq meeqqat taakku inuup toqusimanagera uteqqittussaanginneralu paasisinnaanngimmassuk – tassa meeraq qanorluunniit silassoritsigaluaruni tamanna paasisinnaanngimmagu.

Ataatsimiittarnerit

Meeqqat Aviajap siullermik oqaloqatigigaangagit oqaloqatigiinneq meeqqat angerlarsimaffianni ingerlanneqartarpoq, taamatut aallarnisaataasumik oqaloqatigeereernerup kingorna aalajangerneqartarpoq meeraq ilinniagalimmit oqaloqatigineqarnissamik pisariaqartitsinersoq imaluunniit suleqatigiinni oqaloqatigiinnernut peqataasinnaanersoq. Meeraq piareersimasussaavoq ammasuusussaallunilu.

Suleqatigiinni meeqqap massakkorpiaq eqqarsaatini oqaluttuarisinnaavai. Sivitsoriartortillugu meeqqat imminnut qanilliarthortarput – atuarfimmi sorlermi atuartuuneq apequtaatinneqanngilaq. Ataatsimiinnerit tamaasa naneruut ikinneqartarpoq, toqusimasoq eqqaaniarlugu – tamanna meeqqat pingaartittorujussuuaat. Ataatsimiinnerup aallartinnerani angajoqqaat peqataasinnaapput, tassa saffitonerup naatitartornerullu nalaani, ataatsimiinnerli aallartikkaangat anisariaqarlutik. Tassami ataatsimiinneq meeqqanut tunngavoq, angajoqqaat ikiortariaqarunik nammineerlutik allamut saaffiginnittariaqarput.

Oqalorusaajutigalutik marrarmik ilusilersuisarput titartaasartorujussuullutillu. Juulliarthornerani aasariarthorneranilu aammalu nalliuttut qanilliarthorneraangata qaninnerpaatut meeqqat isigisaat titartartinneqartarpoq, tassami suleqatigiit naapittussaanngikkaangata kina oqaloqatigisinnaallugu meeqqap nalunngittariaqarmagu. Ataatsimiinnissaq taamaatiinnarneqanngisaannarpoq – tamanna pingisaannarpoq meeqqap kajumissutsimik sulisoa tatiqunnaarsinnaammau.

Ataatsimiinnerni toqusimasoq inunnit tamanit pitsaanerpaatinniarlugu oqaluuserineqartanngilaq, assersuutigalugu toqusimasoq pavungarsuaq inissinneqaraluarpat arnarsiasap nutaap ilaqutariinnut iserniarnissaa ajornakusoortunngorsinnaammata.

Suleqatigiit aallartimmatali eqqarsartaatsimik ilisimasalimmik siunnersioqateqartarput, ukiunili kingullerni taamaaliortarsimanatik, ataatsimeereernerilli tamaasa oqaloqatiginnittartut oqaloqatigiittarput, tullianik suna sammissanerlugu aammalu tullianik suut eqqumaffigineqassanersut oqaluuserineqartarluni aamma pitsanngullatsitassaqaarnersoq il.il. oqaluuserineqartarlutik. Naliginnaasumik meeqqat ukioq ataaseq marlulluunniit suleqatigiinni peqataasarput, ullormi naggataarfianni immikkut ittumik sammisaqartarput.

Meeraqataasa titartaassuttarfaat naggataartorlugu tunissutinnguamik tunineqartarpoq. Meeqqat angajoqqaaminnik avittoorsimasut sammineqarnissaat pisariaqarluinnarpoq, siunissamilu taamaaliorsinnaalernissaq Aviajap Juānallu kissaatigaat.

Ualeq taanna pissarsinarluarpoq, inuit marluk ilungersuussillutik suliniartut tunniusimalluurtullu pitsaasumik saqqummiinerannik imaqartoq.

Meeqqat inuusuttullu pillugik sammisallit tullianik ataatsimiigiiaqquneqassapput pisarneq malillugu e-mailikkut.

**Meeqqat aliasuttut
pillugit
paasisaqarusukku
quppersagaq una**

www.boernisora.gl

alakkarsinnaavat

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit inassuteqaatit

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit ukiuni 2000-imiit 2008-mut ataatsimiissimanerni inassuteqaataasimasut takussutissartaannik ataatsimoortumik suliaqarnissamik kajumissaarneqarnerput malillugu MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilimasaqarfimmi takussutissiamik suliaqarsimavugut.

Inassuteqaatit taakku ataatsimiinnernit pingasuneersuupput. Siulleq tassaavoq *Meeqqavut 2000*, taanna 2000-imi Aasianni ingerlanneqarpoq, tassarilu immikkut sammineqarluni kinguaassiutitigut meeqqanik atonerluisarneq. Ukioq sulii taanna *Suleriaatsit nutaat*, pillugit ataatsimiittoqarpoq taannalu Sisimiuni ingerlanneqarpoq, MIPI-llu inerittaasa ilagalugu. Ataatsimiinnerup kingulliup qulequtaraa *Ilaqutariit nukittuut*, taanna Sisimiuni 2008 juunimi ingerlanneqarpoq. Tassa ataatsimiinnerup siulliup kingulliullu akornanni ukiut arfineq pingasut ingerlasimapput.

Ataatsimiinnerni inassuteqaatit atuaraanni, meeqqanik inuusuttunillu sullissinermi aammalu taakku naapittarneranni, sumik ilinniagaqarneq sumilu suliffeqarneq apeqqutaatinnagit aammalu oqartussasoqarfiit akimorlugit suleqatigiinnissaq inassuteqaatini qitiunneqartoq erseqqissumik takuneqarsinnaavoq. Isumaginninnermut ingerlatsiviit, politiit, ulluunerani paaqqinnittarfiit, atuarfiit peqqinnissaqarfiullu qanimut suleqatigiinnerulernissaat uteqattaartumik kaammattuutigineqarpoq. Taassuma saniatigut susassaqaarfinni amerlanerni najoqqutassat iliuusissanullu pilersaarutit ersarissut ugartorneqarput.

Ataatsimut isigalugu meeqqanik inuusuttunillu sullitaqartunik tamanik pikkorissaanerit, piukkunnarsaanerit aammalu sulisunik, ilinniagaqartuuppata ilinniagaqartuunngippatalu, ilinniartitsinerit ugartorneqarput, assersuutigalugu aamma ilaqutariinnik paaqqutarinnittartunik pikkorissaanerit kommuninilu suliamik ingerlatsisunik piukkunnarsaanerit il.il.

ujartorneqarlutik.

Ilimasanik avitseqatigiittarneq assigiinngitsullu misilittagaanik atuisinnaanissaq pingaartillugit oqaluuserineqartorujussuupput. Suleriaatsit nutaat pillugit ataatsimiinnerup kingunerisaa-nik MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilimasaqarfik pilersinneqarpoq, tassa ilimasanik katersinissap pisariaqarnera pequtaarpiarluni.

Aamma meeqqanik inuusuttunillu sullissisut akissarsiaasa sulinermilu atugarisaasa pingaaruteqarnerat qitiutinneqartorujussuupput.

Ilaqutariit nukittuut pillugit ataatsimiinnermi aamma inuusuttut inissitat 18-iliisussat sullinneqarnerat qulakkeerinniffiginiarlugit suliniuteqartoqarnissaa inassutigineqarpoq. Taakku 18-iliigaangamik katsorsarneqarnerat suli naammasisimasangilaq sulilu angerlarsimaffimmut katsorsaavimmut imaluunniit meeqqat angerlarsimaffiannut attaveqarnis-sartik pisariaqartittarlugu, tamaattumik arlaatigut qulakkeerinniffigineqarnissaat pisariaqarpoq. Suleriaatsit nutaat pillugit ataatsimiinnermi tassunga assingusumik inassuteqartoqarpoq.

Siorna MIPIp peqataaffigisaani Nunamed-imi ataatsimiinnermi inassuteqaateqartoqanngilaq, kisianni saaffiginninnermi ataasiinnarmik saaffiginnittarfeqalersinnaanissaa eqimattani oqaluuserineqarpoq. Soorlu aamma llarutariit nukittuut pillugit ataatsimiinnermi ima inassuteqarpoq: Suliamik ilinniagalit assigiinngitsut katersorsimaffigisaannik meeqqanut sullissiviliornissaq, soorlu Islandimi taamaattoqartoq. Islandimi saaffiginnittarfik taama ittoq assigiinngitsunik ilinniagalinnik sulisulik, meeqqanik kinguaassiutitigut atonerlunneaarsimasuinnarnik sullissivoa.

**Inassuteqaatit [uani](#)
atuarneqarsinnaapput**

**Qulequttat ataatsimiinnerni
uteqattaarlugit sammineqar-
tut [uani](#) takukkit**

Apeqqutit tallimat

MIPI Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfimmut tallimanik apeqquteqarsimavoq.

1. Meeqqat inuusuttullu pillugit ataatsimiinnerni inassuteqaatit qimerlooraanni, inassuteqaatit arlallit uteqqinneqartarput. Assersuutigalugu inuusuttut inissitat 18-iliigaangata qulakkeerinniffigineqartarnissaat – inissamik neqoroofigineqartarnissaat angerlarsimaffimmut katsorsaavimmut imaluunniit meeqqat angerlarsimaffiannut attaveqarnertik ingerlatiinnarlugu. Tamatumani qanoq pisoqarpa? Naalakkersuinikkut iliuuseqartoqarniarpa?

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi § 27, imm. 2 naapertorlugu suliniutit ingerlareersut 18-ileereer-nermi ingerlaannarsinnaapput, inuusuttoq tamatumunnga akuersippat.

Suliniutit assigiinngitsuusinnaapput imaluunniit assigiinngitsutigut inuusuttumut tapersuinerusinnaallutik, ilaatigut meeqqat angerlarsimaffianniinnerisa, angerlarsimaffimmi katsorsaavimmiitinneqarnerisa, inuttut siunnersuisoqarnerisa, tapersorsorteqarnerisa imaluunniit allamik kommuni-mit neqorooteqarfigineqarnerisa ingerlaannartinneratigut.

Oqartoqarsinnaavoq peqqussummi tassani § 9 malillugu periarfissat killeqanngiusartuusut. § 27 malillugu kommuni ikorsiinissamut akisussaavoq pisussaallunilu, assersuutigalugu nuunnissamut piareersarnermut imaluunniit paaqqinnittarfimmiit aninnermut atatillugu inuttut atugarisat pissutigalugit inuusuttoq inissamik tunisussaallugu. Inuusuttulli inuttut atugai pissutigalugit kommunip inissaqartitsinissaa inatsisitigut piumasaqaataangilaq.

Kommunip angerlarsimaffigisap inuttut atugarisat pissutigalugit inissaqartitsinissaa ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit amerlanersaasa sorsuutigisarpaat. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit imaluunniit ilaqutariit paaqqutarinnittartut inuusuttoq ilaqtutami ilaanni inissinneqasinnaangitsoq imaluunniit ilinniartuuguni ilinniartunut inissiani inissaqanngitsoq anisiinnassallugu kissaateqartangilaat.

Inuusuttup nalequttumik inuuneqalerluni paaqqinnittarfimmit imaluunniit ilaqutariinniit paaqqutarinnittartunit aninissamut piareersaavigineqarneranut, anilluni allamut nuunneranut imaluunniit inuttut atugarisat pissutigalugit inissamik tunineqarnissamut kommunip pissussaaffigalugu akisussaanerata saniatigut maannakkorpiaq naalakkersuisuinikkut pilersaaruteqartoqanngilaq.

2. Ataatsimiinnerni inassutigineqarpoq oqartussaasut meeqqanik inuusuttunillu sullissisut ataatsimut kattullutik inissimalernissaat. Taamaalilluni innuttaasoq matu ataasiinnaq atorlugu saaffiginnissinnaalersillugu, saaffiginniffissat assigiinngitsut tallimat saaffigisariaarullugit. Taamaaliornikkut innuttaasut ajornannginnerusumik saaffiginnitalernissaat qulakkeerneqassaaq aammalu sumik ilinniagaqarneq sumilu suliffeqarneq apeqqutaatinnagu suleqati-giinnissaq qitiutinneqalissalluni. Tamatumunnga assingusumik Kalaallit Nunaanni pilersitsinissaq pilersaarutaava?

Illumoorpoq eqqartugaq oqallisigineqarsimammat aammalu pisuni assigiinngitsuni qaaqqinneqartarsimalluni. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq kommunip allaffissornikkut aqqqissuusaanik-kullu katitigaanera Namminersornerullutik Oqartussat sunniuteqarfigisinnaangimmagu. Najukkami isumalluutit pissutsillu aallaavigalugit oqartussaasoqarfiit assigiinngitsup kommunip nammineq aqqqissuussiviginissaannut pisinnaatitaaffeqarput. Meeqqat inuusuttullu sullinneqarnisa iluanni immikkut suliniuteqartoqarnissaa 2006-imi Naalakkersuisut aallartippaat. Iliuuseqarfigisassat ilagaat Ilaqutariinnik sullissivimmik pilersitsinissamut kommunit tapersorsorneqarnissaat. Ilaqutariinnik sullissivinnik pilersitsisoqarneratigut ilaatigut meeqqat ilaqutariillu sanngiitsut siunnerfilimmik taakkulu pisariaqartitaat aallaavigalugit suliniartoqarsinnaavoq.

3. Meeqqanik inuusuttunillu sullisnermi suliaqartut assigiinngitsunik ilinniagalit assigiinnik najoqqutassaqartinneqarnissaat inassutigineqarpoq, assersuutigalugu kommunini suliamik ingerlatsisut meeqqanik

inissinerniminni nuna tamakkerlugu assigiinnik najoqqutassaqaarnissaat. Angajoqqaajunissamut piukkunnasutsimik naliliinnermi assigiimmik sulisarnissaq il.il. ugartorneqarput – tamakku suliarineqarnissaat qitiusumit isumaginiarneqarpa?

Peqqussut ataaseq nalunaarullu ataaseq kiisalu ilitsersuut ataaseq nuna tamakkerlugu tamarmik atuuttut kommuninit atorveqarput. Suliamik ingerlatsinermi assigiiaartumik suleriaaseqarnissaq anguniarlugu ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik ukiut tamaasa ilaqutariinnik paaqqutarinnittartunik pikkorissaasarput. Ilutigisaanik ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoqarfik ilaqutariinnut paaqqutarinnittartunut tunngasunik misissuivoq nassuiaasiussalluni. Aammattaaq meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu peqqussutip naliliiffigineqarnera aallartinneqarsimavoq, tassani ilaatigut ilaqutariinnut paaqqutarinnittartunut tunngasut qitiutinneqarlutik.

4. Ilaqutariit nukittuut pillugit ataatsimiinnermi amerlalaartunik inassuteqartoqarpoq – taakku tunngavigalugit suliniutit suut aallartinneqarpat? Suliniutit sorliit salliuinneqassappat?

Naalakkersuisut anguniarpaat meeqqanut inuusuttunullu tunngasut tamarmik naliliiffigineqarnissaat.

Ataatsimiinnermi inassuteqaatit aammalu "Immikkut suliniutinik" naliliineq siunissami meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni Naalakkersuisut suliniuteqarnissaanni tunngavigineqassapput. Tassunga ilanngullugu meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu peqqussut nalilersorneqarpoq, siunnersuullu taanna naliliinnermi ilanngunneqassaaq.

Ilaqutariit inuunerat pillugu Naalakkersuisut misissuinerujussuarmik ingerlatsipput misissuinerullu taassuma inernerisa 2009-p aallartinnerani saqqummernissaat naatsorsuutigalugu. Misissuineq annertunini pissutigalugu ilaatigut meeqqanik tamanit meeqqat qassit ilaqutariinni imigassamik ajornartorsiutilinni inuunersut paasinarsitissinnaavaa, aammalu ilaqutariit inuuniarnikkut atugaasa meeqqat qanoq sunnertigisarneraat paasinarsitissinnaallugu. Nalunaarusiaq naammassineqariaruni paasinarsissaaq meeqqat inuusuttullu aammalu ilaqutariit pillugit naliginnaasumik suleriaqqinnissamut tunngaviliisuussanersoq.

5. Aamma junimi Sisimiuni Meeraalluni Nuan pillugu ataatsimiinnermi inassuteqaateqartoqar simavoq, aamma inassuteqaatit taakku takusimavisigit?

Akissutit qulaaniittut takukkit.

Immikkut akissutit:

Siornatigut inassuteqaa-taasarsimasut tunngavigalugit suliniutit 2005-imi suleqatigiissitaliortoqarpoq taakkulu isumassarsiat allattorsimaffiannik saqqummiussaasarput. Allattorsimaffimmi suliniutissat inassuteqaatit tunngavigalugit "Immikkut suliniuteqarnissamut" Naalakkersuisut aallartitsisimapput, makkunungalugu aningaa-saliisoqarsimalluni:

Ilaqutariinnut højskolertitsinissaq, ilaqutariinnut sul-lissivissamut tapissutit, ki-naassutsimik nalunaann-gikkaluarluni ilaqutariinnut

Suliniutissat
allattorsimaf-
fiat
[vaniippog](#)

siunnersuisarfimmik pilersitsineq,
tassanngaannartumik pisoqartillu
ajornartoornermi ikiuisussat
piareersimasuutitat aamma ilaqutariit
inuunerat pillugu misissuinissaq.

Meeqqanut
ilaqutariinnullu
suliniutit tamarmik
[uaniipput](#)

MIPI qarasaasiakkut nittartagaa

MIPI qarasaasiakkut
nittartagaata www.mipi.gl-ip
allanngortiterneqamerata
kingorna toqqortat pdf-fil
atorlugu
ammarneqarsinnaasuugaluit
ammarnarnerat aammalu
attavissanut allanut
innersuussanut iserniarneq
ajornartorsiutigilersimavarput.

Ajornartorsiut aaqqinniarlugu
suliniuteqarpugut neriuppugullu
qarasaasiakkut nittartagaa
piaarnerpaamik tamakkiisumik
ingerlaqqillissasoq.

Katuami MIPI takutitsivoq

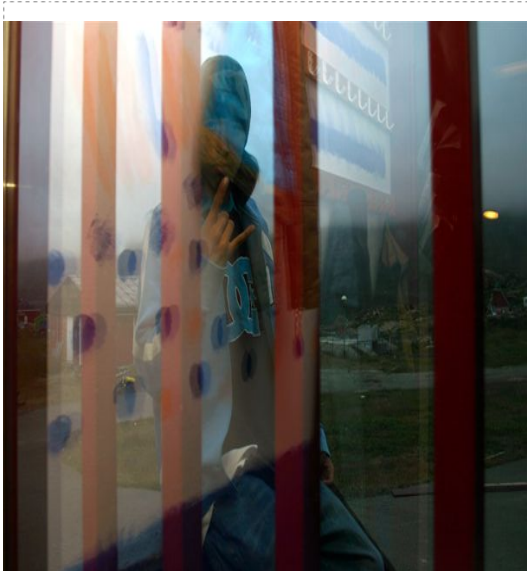
Oktobarip 25-anni 2008 meeqqanut inuusuttunullu
suliniqaatigiiffiup Nanup aaqqissugaanik Katuami
takutsitsisoqarmat MIPI nerriviusami saqqummersitsivimmi
saqqummersitsivoq.

Aaqqissuussineq nal. 17.00 aammarpoq nalunaaqutarlu
22.00 matulluni. Nerriviusani saqqummersitsivinni
saqqummersitipput politiit, qatserisartut, Paarisa,
Inneruulaq/Mælkebøtten, Kalaallit Røde Korsiat,
Paninggaq Kjærulfiq ilaatigut inuit kiinaat qalipaaffigai
aamma soorunami Nanu peqataavoq.

MIPI saqqummersitsivia ornigarneqarluarpoq, politiinilli
ornigarnikinnerulluni, tassami politiit akersuukkaangamik
afisaristartagaat meeqqanit misilinneqarsinnaammata.
MIPI-lli saqqummersitai pingaartumik meeqqat
angajoqqaavinit soqutigineqarput.

Julie Berthelsen aamma Søs Fenger ualikkut ataasiarlutik
aammalu unnukut ataasiarlunik tusarnaartitsipput,
taakku saniatigut In Fashion aamma Pikkori Sport
atiskanik saqqummersitsillutik aliikkusersuipput, aamma
Juno Berthelsen taamatuttaaq Nina Kreutzmann
Kimmernarlu tusarnaartitsipput.

MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik

Hans Egedesvej 5
Postboks 1290
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 69 40
Mail: mipi@gh.gl

MIPI Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinneranni

MIPI – Meeqqat Inuusuttullu
Pillugit Ilisimasaqarfik Inatsisartut
04. november 2008 nal.l 13.00
ataatsimiinneranni
oqaluuserineqarpoq.

Upernaakkut ataatsimiinnemi
suleqatigiissitaliaat suliaat pillugit
paasissutissat Inatsisartut
llaqutariinnermut
Ataatsimiititaliaata
tigusimangimmagit siunnersuut
ataatsimiititaliamut
utertinneqarpoq. Immikkoortoq
taanna aatsaat Inatsisartut
2009-mi upernaakkut
ataatsimiinneranni
oqaluuserineqaaqissaaq.

MIPI – Meeqqat
Inuusuttullu Pillugit
Ilisimasaqarfiup

MIPI Tusaat/Nyt
2008-mut

Ilanngussaqaqar-
simasut

tamaasa
qutsavigingaarpai

[MIPI Tusaat | Nyt]

Tusaammut ilanngugit.

E-mailikkut ilanngussinnaavutit qulequtaatigut
allallugu "Tilmelding" uungalu nassiullugu
mipi-tusaat@gh.gl

Juullimi ukiortaasamilu pilluaritsi!